

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Τετάρτη 5 Ιανουαρίου 2022
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Θουκυδίδου Ιστορία, Βιβλίο 3. Κεφάλαια 71, 72, 75¹

[71.1] Δράσαντες δὲ τοῦτο καὶ ξυγκαλέσαντες Κερκυραίους εἶπον ὅτι ταῦτα καὶ **βέλτιστα** εἶη καὶ ἥκιστ' ἂν δουλωθῆεν ὑπ' Ἀθηναίων, τό τε λοιπὸν μηδετέρους δέχεσθαι ἀλλ' ἢ μιᾷ νηὶ ἡσυχάζοντας, τὸ δὲ πλέον πολέμιον ἡγεῖσθαι. [71.2] Ὡς δὲ εἶπον, καὶ ἐπικυρῶσαι ἠνάγκασαν τὴν γνώμην. πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας εὐθύς **πρέσβεις** περὶ τε τῶν πεπραγμένων διδάξοντας ὡς ξυνέφερε καὶ τοὺς ἐκεῖ καταπεφευγότας πείσοντας **μηδὲν** ἀνεπιτήδειον πράσσειν, ὅπως μὴ **τις** ἐπιστροφή γένηται. [72.1] Ἐλθόντων δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς τε πρέσβεις ὡς νεωτερίζοντας ξυλλαβόντες, καὶ ὅσους **ἔπεισαν**, κατέθεντο ἐς Αἴγινα. [...] [75.4] Νικόστρατος δὲ αὐτοὺς ἀνίστη τε καὶ παρεμυθεῖτο. Ὡς δ' οὐκ ἔπειθεν, ὁ δῆμος ὀπλισθεὶς ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ, ὡς οὐδὲν αὐτῶν ὑγιὲς διανοουμένων τῇ τοῦ μὴ ξυμπλεῖν ἀπιστία, τά

¹ 1 Αρχαίοι Έλληνες Ιστοριογράφοι (Ξενοφών, Θουκυδίδης) των Κ. Διαλησμά, Α. Δρουκόπουλου, Ε. Κουτρομπέλη, Γ. Χρυσάφη.

τε ὄπλα αὐτῶν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἔλαβε καὶ αὐτῶν τινὰς οἷς ἐπέτυχον, εἰ μὴ Νικόστρατος ἐκώλυσε, διέφθειραν ἄν.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Θουκυδίδου Ιστορία, Βιβλίο 3. Κεφάλαιο 82²

[3] Ο εμφύλιος πόλεμος, λοιπόν, μεταδόθηκε από πολιτεία σε πολιτεία. Κι όσες πολιτείες έμειναν τελευταίες, έχοντας μάθει τι είχε γίνει αλλού, προσπαθούσαν να υπερβάλουν σ' επινοητικότητα, σε ύπουλα μέσα και σε ανήκουστες εκδικήσεις. [4] Για να δικαιολογούν τις πράξεις τους άλλαζαν ακόμα και την σημασία των λέξεων. Η παράλογη τόλμη θεωρήθηκε ανδρεία και αφοσίωση στο κόμμα, η προσωπική διστακτικότητα θεωρήθηκε δειλία που κρύβεται πίσω από εύλογες προφάσεις και η σωφροσύνη προσωπίδα της ανανδρείας. Η παραφορά θεωρήθηκε ανδρική αρετή, ενώ η τάση να ξεετάζονται προσεκτικά όλες οι όψεις ενός ζητήματος θεωρήθηκε πρόφαση για υπεκφυγή. [5] Όποιος ήταν έξαλλος γινόταν ακουστός, ενώ όποιος έφερνε αντιρρήσεις γινόταν ύποπτος. Όποιον επινοούσε κανένα τέχνασμα και πετύχαινε, τον θεωρούσαν σπουδαίο, κι όποιον υποψιαζόταν σύγκαιρα και φανέρωνε τα σχέδια του αντιπάλου, τον θεωρούσαν ακόμα πιο σπουδαίο. Ενώ όποιος ήταν αρκετά προνοητικός, ώστε να μην χρειαστούν τέτοια μέσα, θεωρούσαν ότι διαλύει το κόμμα και ότι είναι τρομοκρατημένος από την αντίπαλη παράταξη. Με μια λέξη, όποιος πρόφταινε να κάνει κακό πριν από άλλον, ήταν άξιος επαίνου, καθώς κ' εκείνος που παρακινούσε στο κακό όποιον δεν είχε σκεφτή να το κάνει.

Παρατηρήσεις

Α. Από το κείμενο Α να αποδώσετε στα νέα ελληνικά το απόσπασμα: «**Δράσαντες δὲ τοῦτο.... κατέθεντο ἐς Αἴγιναν .»**

Μονάδες 30

Β1α. ταῦτα καὶ βέλτιστα εἶη καὶ ἥκιστ' ἂν δουλωθεῖεν ὑπ' Ἀθηναίων, τό τε λοιπὸν μηδετέρους δέχεσθαι ἀλλ' ἢ μιᾶ νηὶ ἡσυχάζοντας, τὸ δὲ πλεόν πολέμιον ἡγεῖσθαι: Να σχολιάσετε το περιεχόμενο του αποσπάσματος.

Μονάδες 10

² 1 Αρχαίοι Έλληνες Ιστοριογράφοι (Ξενοφών, Θουκυδίδης) των Κ. Διαλησμά, Α. Δρουκόπουλου, Ε. Κουτρομπέλη, Γ. Χρυσάφη.

B1β. Ποια ήταν η δράση των Κερκυραίων πρέσβων στην Αθήνα και με ποιον τρόπο τους αντιμετώπισαν οι Αθηναίοι;

Μονάδες 10

B1γ. Λαμβάνοντας υπόψη σας το περιεχόμενο των κειμένων Α και Β που σας δίνονται, να επισημάνετε, κάνοντας αναφορές σε χωρία του κειμένου, τον τρόπο που ο πόλεμος επηρεάζει τη σκέψη και κατευθύνει τις ενέργειες των ανθρώπων. Ποια είναι τα συμπεράσματά σας;

Μονάδες 10

B2. Να σημειώσετε την ένδειξη Σ ή Λ για κάθε Σωστή ή Λανθασμένη πρόταση, με βάση την εισαγωγή του σχολικού σας βιβλίου.

- Ο Θουκυδίδης καταγόταν από δημοκρατική οικογένεια.
- Κατά τον Θουκυδίδη ο άνθρωπος μπορεί να στηριχθεί μόνο στη λογική.
- Μετά τη στρατιωτική αποτυχία στην Αμφίπολη ο Θουκυδίδης επέστρεψε στην Αθήνα.
- Δεν γνωρίζουμε με βεβαιότητα ότι ο Θουκυδίδης έζησε ως το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου.
- Η γλώσσα του Θουκυδίδη είναι η λεγόμενη αρχαία αττική του 5^{ου} αιώνα π.Χ.
- Το πρότυπο του ηγέτη για το Θουκυδίδη ενσαρκώνει ο Θεμιστοκλής.
- Σύμφωνα με το Θουκυδίδη ο υπεύθυνος πολίτης χαρακτηρίζεται, μεταξύ άλλων, από μετριοπάθεια και ανώτερο ήθος.
- Για την καταγραφή των γεγονότων της εποχής του ο Θουκυδίδης καταφεύγει στην προσωπική γνώση και την έρευνα.
- Χαρακτηριστική γλωσσική ιδιομορφία του Θουκυδίδειου έργου είναι η χρήση του ουδετέρου του επιθέτου αντί αφηρημένου ουσιαστικού.
- Ο Θουκυδίδης γεννήθηκε στο δήμο της Ερχιάς της Αττικής.

Μονάδες 10

B3. α. Να δώσετε από δύο ομόρριζες λέξεις στα ν.ε. για κάθε έναν από τους ακόλουθους τύπους: πράσσειν, δράσαντες, καταπεφευγότας, πέμπουσι, δουλωθείεν.

Μονάδες 5

β. Να κάνετε αντιστοίχιση ανάμεσα στους όρους του αρχαίου κειμένου και στους ομόρριζους τύπους που σας δίνονται.

Στήλη Α΄	Στήλη Β΄
1. ξυγκαλέσαντες	α. πληθώρα
2. εΐη	β. γονιός
3. πλέον	γ. ερχομός
4. ξυνέφερε	δ. διαθήκη
5. γένηται	ε. εικονολήπτης
6. εΐπον	στ. οισοφάγος
7. ἐπικυρῶσαι	ζ. εκκλησία
8. Ἐλθόντων	η. ἐγκυρος
9. Κατέθεντο	θ. λεξικό
10. ξυλλαβόντες	ι. ουσιώδης

Μονάδες 5

Μονάδες 10

B4. α. Να γράψετε τον ζητούμενο γραμματικό τύπο για κάθε ρηματικό τύπο που σας δίνεται.

εΐπον: το β΄ ενικό υποτακτικής ενεστώτα ε.φ

ήσυχάζοντας: το απαρέμφοτο του αορίστου ε.φ.

καταπεφευγότας: το γ΄ πληθυντικό ευκτικής αορίστου β΄ ε.φ

πράσσειν: το β΄ πληθυντικό προστακτικής παρακειμένου ε.φ

πείσοντας: το γ΄ ενικό οριστικής υπερσυντελικού ε.φ

Μονάδες 5

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2022
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Αλ1(ε)

- β.** Να δώσετε τον αντίστοιχο τύπο στον άλλο αριθμό για κάθε έναν από τους παρακάτω ονοματικούς τύπους:

τούτο, νηί, πρέσβεις, επιστροφή, γνώμη

Μονάδες 5

Μονάδες 10

- B5. α.** Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τους υπογραμμισμένους τύπους του κειμένου Α.

Μονάδες 4

- β.** Να κάνετε πλήρη συντακτική αναγνώριση των τονισμένων δευτερευουσών προτάσεων του κειμένου Α (είδος, εισαγωγή, έκφορά, εξάρτηση, συντακτική λειτουργία).

Μονάδες 4

- γ. επικυρῶσαι:** να δώσετε το είδος του παρεμφάτου (ειδικό- τελικό) (μονάδα 1) και να γράψετε το υποκείμενό του (μονάδα 1).

Μονάδες 2

Μονάδες 10

Σας ευχόμαστε επιτυχία!